

[Weikop.]

til tiden nu. Jeg tror egentlig ikke, at der var nogen i udvalget eller under selve behandlingen, der ikke var enige i de synspunkter, som jeg fremsatte. Jeg tror, man var enig i, at mange ting egentlig godt kunne fjernes fra loven, så den kom til at stå klarere som en valutlov. Da ministeren imidlertid fremførte, at han helst så, at man ventede, indtil forhandlingerne i GATT var ført, afstod jeg fra at stille ændringsforslag, idet jeg fandt, at dette ønske var ganske rimeligt. Da man så blev enig om at forlænge loven ét år i stedet for to, tilsluttede jeg mig også det synspunkt, idet jeg naturligvis går ud fra, at uanset hvilke forhandlinger der vil blive ført — jeg kan jo ikke sige, uanset hvordan forholdene udvikler sig, for der kan ske noget, man ikke kan forudse, men hvis forholdene er, som de er i dag — mener jeg, der om et år, når vi får loven til behandling, bør ske ændringer i den, som i enhver henseende er rimelige.

Ud fra disse betragtninger vil jeg anbefale lovforslaget.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Jeg takker udvalget for den enstemmige tilslutning til lovforslaget om en forlængelse af valuta-loven. Som det fremgår af udvalgsbetænkningen, har jeg accepteret ændringsforslaget, der går ud på, at loven kun forlænges for ét år.

Jeg kan bekræfte over for det ærede medlem hr. Weikop, at det også er min opfattelse, at tiden i nogen grad er løbet fra den valutlov, vi har i dag. Når jeg imidlertid ikke fandt tiden moden til ændringer i lovens principper og opbygning, hænger det sammen med de forestående forhandlinger i GATT. Det er klart, at lige så lidt som det ærede medlem hr. Weikop vil binde sig med henblik på, at der kan ske ændringer på grund af disse forhandlinger, kan jeg binde mig til, at der under alle omstændigheder skal ske ændringer, uanset hvad der foregår i disse forhandlinger, og hvor langt de er fremme, når loven til næste år skal til revision. Jeg har personlig den opfattelse, at det nok må anses for tvivlsomt, om vi har sådanne resultater af forhandlingerne i GATT, at vi allerede til næste efterår har det rigtige grundlag, et

fuldt tilfredsstillende grundlag, for en egentlig revision af loven. Men jeg er som sagt principielt enig med det ærede medlem hr. Weikop i, at en ændring bør tilstræbes.

Det ærede medlem hr. Anker Lau sagde vedrørende størrelsen af gebyrerne, at jeg sidste år gav noget af et halvt løfte om nedsættelse af dem, og det er for så vidt rigtigt. Men som jeg har oplyst over for udvalget — og jeg vil gerne gentage det som oplysning over for tinget — er der i mellemtiden indtruffet det, at man nu har nedsat gebyrerne for import af frilistevarer fra de områder, der ikke hører ind under frihandelsområdet. Jeg anser denne indrømmelse som værende af større værdi for erhvervslivet, og den er i hvert fald beløbsmæssigt af langt større værdi end den nedsættelse, det ærede medlem hr. Anker Lau foreslog. Jeg må altså sige, at vi i første omgang må se på, hvordan dette influerer på stillingen, hvad angår balance i regnskabet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om mål og vægt.

(Lovforslaget (nr. 66) findes i tillæg A. sp. 551, fremsættelsen i tidenden sp. 1565).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Knud Damgaard: På det generelle lovgivningsområde vedrørende mål og vægt har vi i Danmark traditionelt været en postgang bagefter i forhold til en række

[Knud Damgaard.]

andre europæiske lande. Det er i denne forbindelse kun en fattig trøst, at omstillings- evnen hos folk synes at være endnu mere træg, i det mindste når det gælder anvendelsen af de lovgivningsmæssigt fastslåede enheder og benævnelser for mål og vægt. Potter og alen er endnu gangbare enheder i det praktiske liv, selv om det nu er 56 år siden ændringerne blev vedtaget, og endnu har anekdoten om den gamle sjællandske Mine, der var på indkøb hos sin købmand, fuld gyldighed. Gamle Mine siger: Go'daw jeg vil gerne bede om et fjerdingspund kaffe. — Ja men, Mine, det hedder det jo ikke mere, nu hedder det kilo. — Aa, jøsses dog, har de nu også lavet om ved det derinde i København? Ja men så må jeg da bede om et fjerdingspund kilo!

Nu er dette lovforslag ikke et forslag om en ændring i de bestående vægt- og målenheder, men alene et forslag om at indføre de i denne del af landet gældende regler om justering af veje- og måleredska- ber også i Grønland, og som sådan udgør lovforslaget vel ikke noget verdenshistorisk aktstykke, men repræsenterer nok alligevel trods sin lidenhed, omend i beskedent om- fang, et lille bitte stykke praktisk Dan- markshistorie.

Lovforslaget kan nemlig ikke alene op- fattes som et led i de omfattende bestræ- belser, der nu er i gang for at ajourføre de grønlandske erhvervspolitiske og social- politiske vilkår til et niveau, der svarer til niveauet i det øvrige land, men er i virkeligheden et resultat af og et synligt udtryk for, at disse bestræbelser i betyde- ligt omfang er lykkedes. Behovet for ind- førelsen af disse regler i Grønland kan aflæses af de oplysninger, den højtærede handelsminister giver i sin skriftlige frem- sættelse, hvoraf det fremgår, at der i dag er omkring 500 danske statsborgere, som har benyttet sig af hjemmelen til at erhverve næringsbrev med adgang til at drive indu- stri, håndværk og handel deroppe. De fleste af disse folk er engageret inden for handelsområdet. De veje- og måleredska- ber, som anvendes i Grønland, er ved anskaffelsen justeret i København, mens der ikke hidtil har været hjemmel for at føre regelmæssig kontrol med redskaberne for at fastslå, om førstegangsjusterings

tilladte tolerancer fortsat er i orden. Civilisa- tionens glæder og dens små forbandelser går næsten altid arm i arm. Nogle vil for- mentlig henregne sådanne foranstaltninger som hørende til netop de små forbandelser. Der er dog for mig ingen tvivl om, at man bør gennemføre disse foranstaltninger i Grønland dels på grund af den stigende handelsomsætning, men også, og måske ikke mindst, af psykologiske grunde.

Det psykologiske klima i Grønland er i øjeblikket præget af en vis misstemning. Jeg skal ikke ved denne lejlighed søge at analysere dens baggrund, som jo i øvrigt er stærkt nuanceret, men blot pege på, at den i væsentlig grad har at gøre med en fornemmelse af forfordeling og forskelsbe- handling. Det samme indtryk fik man af radiosamtalerne forleden om den rapport, udvalget for samfundsforskning i Grønland har udsendt. Den slog fast, at der eksisterer en dybtgående finfølelse i Grønland. Nu er finfølelse jo ikke i sig selv nogen dårlig menneskelig egenskab, men dækker ofte og dybest set over selvbevidsthed, som vel kan irritere og volde små vanskeligheder, men som man ikke bør lade hånt om, fordi den kyndigt og nænsomt forvaltet kan blive til stor gavn for udviklingen i Grønland. Eksistensen af denne finfølelse over for forskelsbehandling kunne måske i sig selv berettigede til indførelsen af den her omhand- lede ordning deroppe.

Selv hører jeg til den generation af han- delsuddannede, som kan erindre læretidens diskussioner om de såkaldte overleveringer fra en svunden tid. Historien om manufak- turhandleren, der beder lærlingen hente målestangen og får svaret: skal det være den, vi bruger, når vi køber, eller den, vi bruger, når vi sælger? blev i den periode tol- ket på vidt forskellig vis. Det gjaldt da i øvrigt også historien om den ikke juster- bare lillefinger på vægten bag rismelsposen. Sådanne overleveringer har naturligvis haft et åsted, som næppe har været geografisk, snarere har været tids- og udviklingsbeto- net.

Når slige foreteelser i dag er passé, skyldes det dels vor handelsstands gode moral, dels handelens omfang, dels den større konkurrence og den omsiggribende koncentration inden for detailhandelens område. I betragtning af det standpunkt,

[Knud Damgaard.]

handelsudviklingen i Grønland befinder sig på, forekommer det mig rimeligt og rigtigt, at der netop fra denne talerstol udtrykkes både forhåbningen om og tilliden til, at de danske statsborgere, der engagerer sig inden for handelsområdet i Grønland, er i besiddelse af de menneskelige kvalifikationer og den handelsmoral, som udelukker fristelsen til, at der i disse år lægges grund til tilsvarende overleveringer i det grønlandske samfund. For vel får disse overleveringer et latterligt skær over sig, når de betragtes af eftertiden, men for samtiden kan det blive en belastning for det psykologiske klima, som i så udpræget grad står i agtpågivenhedens tegn.

At loven først kan få virkning 1 år efter vedtagelsen, kan måske beklages, men må vel accepteres under henvisning til de særlige forhold af geografisk og anden art, og derunder forekommer det rimeligt, at der ved praktiseringen af ordningen finder et samspil sted mellem handelsministeren og Grønlandsministeren.

Her som i andre forhold rejser sig naturligvis spørgsmålet: hvem skal nu betale? Den ordning, vi har i denne del af landet, hviler, så vidt jeg har forstået, økonomisk i sig selv. Dette princip forekommer at være rigtigt. Her er jo tale om en sikkerhed, der lige fuldt dækker den handlende og forbrugeren, omend det vel i almindelighed er forbrugeren, der må betale for denne sikkerhed. Jeg vil dog gerne spørge den højtærede handelsminister, om etableringen af ordningen kan ske på grundlag af allerede eksisterende maskiner og apparater, eller om der bliver tale om engangsudgifter af større omfang, som eventuelt skal indkalkuleres i en afgiftsordning for det grønlandske område, samt om der er taget højde for, at administrationen, de særlige forhold taget i betragtning, måske kan blive så meget dyrere, at det vil være en mærkbar belastning for den grønlandske forbruger. Et sådant forhold kunne igen skade det psykologiske klima, hvorfor man måske i et sådant tilfælde kunne placere engangsudgifterne andetsteds. Måske og forhåbentlig er dette et overflødig spørgsmål. Jeg har blot villet markere, at der eventuelt kan ligge et lille problem her.

Vægten er jo retfærdighedens symbol.

Der bør derfor ikke være noget i vejen med dens lodder og trisser, hverken her eller i Grønland. Jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale lovforslaget.

Holger Hansen: Jeg skal indskrænke mig til på mit partis vegne at anbefale denne lovgivning, som det sikkert vil være hensigtsmæssigt at gennemføre.

Clara Munck: Også den konservative folketingsgruppe er ganske enig i, at der nu gennemføres nogle ændringer i loven om mål og vægt. Vi opfatter lovforslagets fremsættelse som et skridt videre mod den normalisering, vi gerne ser gældende overalt i Danmark. Derfor synes vi også, det er naturligt, at disse opgaver nu henlægges til de ministerier, hvorunder de henhører, og vi anbefaler lovforslagets gennemførelse.

Kirkegaard: Det radikale venstre kan anbefale, at lovforslaget gennemføres.

Vivike: Vi agter at stemme for det foreliggende lovforslag.

Birthe Wetlesen: Forslaget til lov om ændringer i lov om mål og vægt går ganske kort ud på at udvide det lovmæssige eftersyn af veje- og måleinstrumenter til også at omfatte Grønland. Der vil jo, efterhånden som industri, handel og håndværk udvikles i Grønland, være et behov for en sådan kontrol af måleredskaber. Jeg vil også håbe, at der ved udarbejdelsen af de praktiske bestemmelser tages fornødent hensyn til de vanskelige geografiske forhold og de vanskelige rejseforhold om vinteren. Det kan næppe være meningen, at nogen skal sætte livet på spil for at kontrollere vægte om vinteren.

Vi er i øvrigt velvilligt indstillet over for lovforslaget.

Rosing: Ved denne førstebehandling af forslag til lov om ændringer i lov om mål og vægt og dermed lovens udstrækning til også at omfatte Grønland har jeg ikke nogen bemærkninger. Jeg anser forslaget for nødvendigt og loven for noget, vor udvikling har brug for. Jeg anbefaler gennemførelsen heraf.

Handelsministeren (Barnsgaard): Jeg takker for den enstemmige tilslutning til lovforslaget, som også efter min opfattelse er et skridt i retning af normalisering af forholdene i Grønland på dette erhvervsmæssige område.

Til det ærede medlem hr. Knud Damgaard vil jeg gerne sige, at selvfølgelig kommer der udgifter i forbindelse med denne lovs praktisering, og der vil blive tale om engangsudgifter, som dog ikke vil blive særlig store, nogle ganske få tusinde kroner. Men man må jo nok gøre sig klart, at de særlige forhold i Grønland vil gøre, at selve kontrollen, selve lovens administration, fremover ikke vil kunne hvile i sig selv; dertil er erhvervsvirksomhedernes antal i Grønland endnu for lille.

Til det ærede medlem fru Birthe Wetlesen vil jeg sige, at jeg deler fuldstændig det ærede medlems opfattelse, at man skal stræbe efter at tilrettelægge administrationen, så ingen sætter livet unødigt på spil.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om børnetilskud i Grønland.

Lovforslaget (nr. 67) findes i tillæg A. sp. 553, fremsættelsen i tidenden sp. 1566).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Boye Hansen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Dupont, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag om indførelse af børnetilskud i Grønland til vedtagelse.

Der er såvel i den højtærede ministers skriftlige fremsættelse af lovforslaget som i bemærkningerne givet tilstrækkelig begrundelse for dets gennemførelse. Lovforslaget er jo et led i det skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland, som er enstemmigt godkendt af Grønlandsudvalget af

1960, og lovforslaget er endvidere godkendt af Grønlands landsråd.

Da det drejer sig om en udbygning af den sociale lovgivning, tilmed til fordel for en del af vor befolkning, hvis realindkomst gennemsnitlig ligger under halvdelen af den, der gælder for den øvrige del af befolkningen, er det naturligt, at mit parti med glæde medvirker til lovforslagets hurtige vedtagelse.

Det grønlandske landsråd ønsker, at loven gennemføres med virkning fra 1. januar 1964, og vi medvirker altså gerne hertil; det er næppe praktisk muligt at gennemføre loven til ikrafttræden den 1. januar 1964, således som det er foreslået i lovforslagets § 9. Idet jeg henleder den højtærede ministers opmærksomhed herpå og beder ham udtale sig herom, skal jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Holger Hansen: Baggrunden for dette lovforslag er de mange forhandlinger, der har været ført i Grønlandsudvalget af 1960, i Grønlands landsråd og andre steder om den fremtidige økonomiske politik i Grønland og over for Grønland.

Lovforslaget er et led i den nye linje, som der er bred enighed om at anlægge for den fremtidige udvikling i Grønland. Som det i bemærkningerne refereres fra det af Grønlandsudvalget af 1960 godkendte skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken, understreger man altså i Grønlandsudvalget sammenhængen mellem befolkningens økonomiske aktivitet og fremgangen i indkomsterne — et princip, der gælder i alle samfund og altså også i fremtiden skal være gældende i Grønland. Når man alligevel med dette lovforslag om børnetilskud vil hæve den grønlandske befolknings levestandard, hæve den for manges vedkommende særdeles kraftigt, måske med en fjerdedel eller en femtedel, uden at der bag dette ligger den før omtalte aktivitetsfremgang, er argumentet det, at levestandarden blandt mange i Grønland er for lav. Vi er i venstre enige heri.

Jeg tror også, det er rigtigt, hvad jeg har set anført andetsteds, at disse forbedringer, som jo er reelle forbedringer, der ikke tages igen gennem højere beskatning på nogen måde, vil hjælpe — og det er vel meget væsentligt — til et bedre arbejds-